

ALLMÄNPOLITISKT PROGRAM

Antaget vid Socialdemokratiska studentförbundets 26 kongress 12-14 juni 2015

Innehåll

	Den demokratiska socialismen	3
	Våra värderingar	4
5	<i>Frihet, jämlikhet och solidaritet</i>	4
	<i>Demokrati</i>	5
	<i>Arbete</i>	5
	Vår samhällssyn	6
	<i>Kapitalismen och klassamhället</i>	6
10	<i>Patriarkatet och hetero- och cisnormen</i>	7
	<i>Rasismen</i>	8
	<i>Arbetarrörelsen</i>	8
	Politik för global jämlikhet och säkerhet	9
	<i>Ett starkt och ansvarstagande FN</i>	9
15	<i>Ett demokratiskt och jämlikt Europa</i>	10
	<i>En rättvis biståndspolitik</i>	11
	<i>En rättssäker asyl- och flyktingpolitik</i>	11
	<i>Försvaret</i>	11
	<i>Sverige ska inte beväpna omvärlden</i>	12
20	Samhällets omställning	13
	<i>Den offentliga sektorns roll för omställning</i>	13
	<i>Ekonomi och investeringar</i>	14
	<i>Forskning och utveckling</i>	14
	En politik för levande kultur och folkrörelser	15
25	<i>Den fria konsten</i>	15
	<i>Barn- och ungdomskultur</i>	16
	<i>Föreningslivet och folkrörelse</i>	16
	<i>Idrott</i>	16
	Arbete	18
30	<i>En arbetsmarknad för alla</i>	18
	<i>Arbetsrätt och arbetsmiljö</i>	19
	<i>En trygg och inkluderande a-kassa</i>	19
	En hållbar ekonomisk politik	20
	<i>Finanspolitik</i>	20
35	<i>Penningpolitik</i>	21
	<i>Skatter</i>	21
	En välfärd för alla	22
	<i>Verksamhet, styrning och finansiering</i>	22
	<i>Bostäder och samhällsplanering</i>	22

	<i>Socialförsäkringar</i>	23
	<i>Jämlik hälsa</i>	23
	<i>Skola och utbildning</i>	24
	Rättspolitik	26
5	<i>Mäns våld mot kvinnor</i>	26
	<i>Kriminalvården och polisen</i>	27
	<i>Integritet</i>	27
	<i>Juridiken och politiken</i>	27

Den demokratiska socialismen

Fria och jämlika människor i en klasslös, jämställd och solidarisk värld är den demokratiska socialismens mål.

5

Socialdemokratiska studentförbundet vill i detta syfte avlägsna de ekonomiska, sociala och kulturella hindren för människornas frigörelse. Vi verkar för en global demokrati som är utvidgad till samhällets alla områden så att människor blir fria att forma sina liv och sin framtid tillsammans med andra. Vi vill bygga ett samhälle utan över- och underordning, där alla får plats och där alla behövs, ett samhälle som utvecklas ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart. Genom reformistisk och demokratisk socialism kan vi omdana samhället.

10

Våra värderingar

5 Socialdemokratin tar sin utgångspunkt i synen på människan och människors förhållanden till varandra. Socialdemokratiska studentförbundet har en positiv människosyn och anser att människan starkt påverkas av sitt sociala sammanhang. Således är vi alla ömsesidigt beroende av varandra.

10 Det goda samhället byggs i samverkan, med ömsesidig hänsyn och respekt. Alla ska ha samma rätt och möjlighet att påverka, alla ska ha samma skyldighet att ta ansvar. En hållbar utveckling kräver samhällsomställning. Denna omställning är förutsättningen för mänsklighetens framtid och kräver att jordens resurser ska fördelas jämnt och alla människors grundläggande behov ska tillgodoses. Detta är vårt största samhällsprojekt.

Frihet, jämlikhet och solidaritet

15 Alla ska vara fria att forma sina liv och gemensamt med andra forma samhällets framtid. Det förutsätter frihet från fruktan och förtryck, frihet att uttrycka sin mening, den frihet som finns i social och ekonomisk trygghet samt frihet att fritt röra sig över världen. Därutöver krävs bildning och en meningsfull sysselsättning ett rikare och friare liv. Frihet för var och en är därför allas angelägenhet.

20 Frihet och jämlikhet är intimt förenade. Frihet för alla fordrar jämlikhet i de materiella, politiska, sociala och kulturella resurser som avgör de faktiska möjligheterna för alla att styra sin vardag och samhället. Jämlikhetens förverkligande är det politiska uttrycket för alla människors lika värde och rätt.

25 Till sin natur är jämlikheten intersektionell. Jämlikheten är oförenlig med alla förtryck och alla strukturer och normer som håller tillbaka och begränsar människor. Det är bara i ett jämnt samhälle som människor kan vara sig själva och fritt utvecklas utan att det leder till över- eller underordning. Jämlikhet är en förutsättning för verklig mångfald, till skillnad från den liberala mångfalden, som bygger på bejakandet av förekomsten av
30 olika grupper och identiteter och som genom förespråkandet av ojämlikhet i utfall också accepterar en hierarkisk ordning mellan dessa grupper.

35 Solidariteten är insikten om människors ömsesidiga beroende. Den utgår från synen på människor som jämlika och att den kräver ett jämnt interagerande. Den ställer också krav på samarbete och på att bördorna delas. Solidariteten har varit och är en förutsättning för att människor tillsammans ska kunna skapa en bättre framtid.

Demokrati

Socialdemokratiska studentförbundets demokratisyn utgår från övertygelsen om alla människors lika värde och rätt. Genom demokratin ges alla möjlighet att styra sin vardag och tillsammans forma framtiden. De politiska fri- och rättigheterna är grundläggande. Det förutsätter en mer deltagande och mindre hierarkisk demokrati. Den politiska makten ska vara en reell möjlighet, inte enbart en lagstadgad rättighet.

Socialdemokratiska studentförbundet strävar efter att produktionen av varor och tjänster i första hand ska syfta till att förse varje människa med de materiella, sociala och kulturella resurser som behövs för ett gott liv, utan att framtida generationers möjlighet att tillgodose sina behov hotas. Detta förutsätter en demokrati där samhällsmedlemmar har makt att styra över produktionens inriktning och fördelning, liksom arbetslivets organisation och dess villkor. Denna strävan bygger på en tilltro till människans förmåga att tillsammans fatta avgörande beslut för samhället, också på det ekonomiska området.

Socialdemokratiska studentförbundet avvisar det privata vinst- och maktanspråket som norm för ekonomin och sätter i stället det gemensamma bästa före kapitalets intressen. Valet av ägandeform och styrningslogik ska avgöras av vad som lämpar sig bäst för att uppfylla allas behov samt för att nå målen om frihet, jämlikhet och hållbarhet. I det syftet ska demokratin alltid ha rätt att ändra form och villkor för ekonomin.

Demokratiskt styre och samhällsförvaltning bygger på en stark organisering i föreningar, partier och andra civilsamhälleliga organisationer. En hög organiseringsgrad är av vikt för att alla medborgare och grupper ska vara representerade i samhällsfunktioner och politiska församlingar.

Socialdemokratiska studentförbundet vill upprätthålla och utveckla den demokratiska samhällsförvaltningen. Därför ska statschefen utses i demokratisk ordning och monarkin avskaffas.

30 **Arbete**

Arbete är mycket mer än lönearbete och målet med livet är inte att arbeta. Samtidigt påverkar lönearbetets organisation hela samhället och alla människors livsvillkor.

Socialdemokratiska studentförbundet menar att arbete i sin egentliga betydelse är en fri, skapande process. Genom arbete bygger människor tillsammans samhället. Utifrån detta synsätt menar vi att alla har en rätt och skyldighet att efter förmåga bidra till samhällets utveckling. När det utförs inom ramen för lönearbete ska samhället å sin sida svara för rätten till vila och fritid och att arbetet är meningsfullt. Fackföreningarna ska ges goda möjligheter att värna de arbetandes villkor, och de arbetande ska äga stort inflytande över hur arbetet utformas. På så vis ska lönearbetet minska till förmån för det fria arbetet.

Vår samhällssyn

5 Socialdemokratin föddes ur en förståelse för hur grundläggande produktionen och produktionsförhållandena är för samhället och för människors livsvillkor. Hur samhället och människors sociala villkor utvecklas och organiseras är nära sammankopplat med kapitalbildning, arbetsorganisation och teknik.

10 Sättet att organisera produktionen av varor och tjänster har stor betydelse. Väsentlig är också den roll som reproduktionen spelar. Reproduktion i denna bemärkelse handlar om familjeliv, mat, vila och rekreation, men också om allt det andra som är en förutsättning för att vi ska kunna bidra i arbetslivet: omsorg, utbildning och utveckling av vår sociala förmåga.

15 Traditionellt har ansvaret för hem och familj varit en fråga för kvinnan och till stor del utförts som oavlönat arbete. En utbyggnad av välfärdsstaten har varit och är en viktig del av kvinnors frigörelse men också ett steg för att bryta normer genom att förlägga stora delar av reproduktionen i det offentliga. Genom utbyggnaden av välfärden ges alla möjlighet att på lika villkor ta del av utbildning och sjukvård, oberoende av inkomst.

Kapitalismen och klassamhället

20 Världens resurser är ojämnt fördelade. Det har sitt ursprung både i äldre produktionsordningar och i den nu rådande, kapitalismen. I snäv bemärkelse är kapitalism ett system där produktionsmedlen ägs av privata aktörer och där produktionen regleras av marknadskrafter. I praktiken innebär det att strävan efter vinst överordnas alla andra intressen, utan hänsyn till samhälle, människa eller miljö. Det uppstår ett överflöd där köpkraften finns men även ett underskott av de mest basala varor och tjänster där människor saknar ekonomisk styrka. Naturen överexploateras och förorenas. Därmed hotas framtida generationers möjligheter till ett gott liv.

30 Genom kravet på ständigt ökande vinster söker kapitalismen oavbrutet nya områden att ta över. I denna process utnyttjas arbetskraft som en ren förbrukningsvara, medmännisklighet underkastas lönsamhetskalkyler, och människors längtan efter gemenskap och uppskattning kommersialiseras. På så vis formas vi till att se pengar och statuskonsumtion som de främsta måtten på framgång och lycka. Tillsammans med kapitalismens in-
35 neboende drivkraft för ojämlikhet leder detta till ett kallt och hårt samhälle utan tillit och gemenskap.

Med ägande följer makt, och hur ägandet ser ut får därför stor betydelse. Kapitalismen dominerades länge av ägande direkt kopplat till produktionen. I dag är bilden mer splitt-

rad. Alltjämt är bestämmanderätten över världens resurser samlad i ett fåtals händer, men en stor andel av det formella ägandet ligger i anonyma fonder eller i komplexa koncernkonstruktioner.

- 5 Ägandets inriktning har förändrats från långsiktighet till kortsiktighet. Utvecklingen har förstärkts av teknik som möjliggjort sekundsnabba kapitalförflyttningar över hela jorden och av politiska beslut om avregleringar och privatiseringar. Förändringarna har fått stora efterverkningar för hela världsekonomin. Kapitalismens globalisering har i grunden ritat om spelplanen för konflikten mellan arbete och kapital till kapitalets fördel.
- 10 Därför behövs ett globalt arbete som säkerställer människors fackliga fri- och rättigheter i hela världen.

- 15 I kapitalismen säljs och köps arbetskraft som en vara, vilket gör att dess viktigaste mot-sättning är den mellan arbete och kapital – mellan den klass som säljer sin arbetskraft och den som köper den. Det är i denna relation ojämlikheten existerar och reproduceras.

- Samtidigt utvecklas klassrelationerna ständigt, precis som ekonomin i stort. Utöver för-hållandet till ägandet påverkas klasstillhörigheten för den enskilde av inkomst, utbildning, inflytande över sitt och andras arbete och innehav av socialt och kulturellt kapital.
- 20 Människors tillgång till dessa faktorer påverkas i sin tur starkt av kön och etnicitet genom kapitalismens samverkan med patriarkala och rasistiska strukturer.

Patriarkatet och hetero- och cisnormen

- 25 Samhället präglas av en systematisk över- och underordning utifrån kön. Denna köns-maktsordning, patriarkatet, skapar ojämlika livsvillkor och begränsar människors fria vilja genom att reproducera föreställningar om kön. Patriarkatet ger män både makt och privilegier på kvinnors bekostnad. Hur patriarkatet manifesteras beror till stor del på hur det ekonomiska systemet är utformat. Klassförtrycket och könsförtrycket samverkar på de flesta områden.

- 30 Kvinnor som grupp förtrycks politiskt, ekonomiskt, socialt och sexuellt, både i privatlivet och i det offentliga. Den patriarkala ordningen tar sig bland annat uttryck i kvinnors lägre inkomster och förmögenheter gentemot män och deras underrepresentation i makthavande församlingar. Samtidigt står kvinnor för merparten av det obetalda arbetet. Det yttersta uttrycket för patriarkatet är mäns våld mot kvinnor och människohandel av kvinnor i sexuella syften.
- 35

- Även om manligt och kvinnligt ofta uppfattas som självskrivna kategorier är dessa ett resultat av den patriarkala ordningen som hela tiden reproducerar det manliga könet som överordnat det kvinnliga. Det finns inget ursprungligt, naturligt kvinnligt eller manligt. Maktordningen och isärhållandet begränsar kvinnors livsval och även mäns utvecklingsmöjligheter. Det binära könssystemet tillskriver människor kön vid födseln och förtrycker såväl binära som icke-binära transpersoner.
- 40

- Hetero- och cisnormen och förtrycket mot homosexuella, bisexuella och transpersoner och är intimt sammankopplade med patriarkala strukturer. Hetero- och cisnormen regle-
- 45

rar på ett snävt sätt människors relationer med varandra. Den medför att människor och grupper som anses avvika från normen förtrycks socialt och kulturellt och ibland även genom våld, eller hot om våld.

Rasismen

- 5 Rasismen är en ständig kraft som påverkas av hur samhället ser ut och är djupt rotad i vårt samhällsklimat. Den har bäddats in i våra institutioner och reproduceras i våra sociala relationer. Strukturell rasism råder när vi i samhället låter rasistiska föreställningar, såväl medvetna som omedvetna, få genomslag och konsekvenser för både individ och kollektiv. Det gäller inte minst den växande rasismen vi ser både i vårt land och i hela
- 10 Europa. För att kunna bekämpa den maktordning som rasismen skapar måste vi vända och bryta de strukturer som låser fast människors möjligheter och livsvillkor på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet. Den här insikten behövs för en framgångsrik kamp mot rasismen.
- 15 Rasismen är inte bara en fråga om medvetna attityder och handlingar utan bygger också på vithetsnormen där personer blir exkluderade på grund av hudfärg, etnisk bakgrund eller kulturell bakgrund från exempelvis arbetsmarknaden. Vithetsnormen reproducerar ett ”vi-och-dem”-samhälle som skapar en maktordning som normaliserar rasismen. Detta medför i sin tur ett ojämnt samhälle och när klasser ställs mot varandra skapas
- 20 strukturer får rasismen att frodas. Förståelsen för denna mekanism är avgörande i kampen mot rasismen. En antirasistisk politik går därför hand i hand med Socialdemokratiens kamp för det klasslösa och jämlika samhället.

- 25 Denna politik måste gå sida vid sida med kampen mot rasismens kulturella och normativa uttryck. Därför kan inte rasismen bekämpas enbart genom avståndstagande från uttrycklig främlingsfientlighet utan måste också bemötas med kunskap och möten mellan människor som bryter fördomar och barriärer.

Arbetarrörelsen

- 30 Arbetarrörelsen föddes ur motståndet mot kapitalismens omfattande begränsning av människors frihet och upprätthållandet av ojämlika livsvillkor. Den har genom hela sin historia sökt att öka friheten genom att bygga motkrafter till kapitalismens krav på överhöghet. I Sverige har socialdemokratin i det syftet, i samverkan med andra progressiva krafter, infört den politiska demokratin. Socialdemokratin har utvecklat en generell välfärd och arbetat aktivt för att med politiska medel se till att alla, oavsett klass och
- 35 kön, har möjlighet att påverka sitt arbetsliv, sina arbetsvillkor och sin vardag.

- 40 Genom förvärvade insikter om hur olika förtryck samverkar måste arbetarrörelsens kamp breddas intersektionellt. Dagens arbetarrörelse ska ta avstamp i historien för att med enad kraft arbeta för en inkluderande organisering av alla människor som lever i förtryck. En av arbetarrörelsens främsta uppgifter är att stärka den internationella solidariteten och kämpa för rätten att organisera sig mot förtryck i hela världen.

Vår politik

Politik för global jämlikhet och säkerhet

- 5 Socialdemokratiska studentförbundet vill se en värld där alla människor har goda och jämlika livsvillkor. Grundförutsättningarna för detta är jämlikhet, jämställdhet, fred och demokrati samt respekt för de mänskliga rättigheterna. Men det krävs också nedrustning, ökad personlig säkerhet och rättvis handel. Varje människas frihet är en förutsättning för alla människors frihet - hela världens fred.
- 10 Sverige ska vara en förbild vad gäller internationell solidaritet och ska bedriva en aktiv utrikes- och handelspolitik som främjar fred, frihet och jämlikhet. Sverige ska visa solidaritet genom bistånd, demokratistöd och en aktiv fredspolitik när människor drabbas av förtryck, fattigdom, hunger eller andra orättvisor.
- 15 **Ett starkt och ansvarstagande FN**
- Det globala engagemanget i och för FN behöver öka. Världsorganisationen, inklusive den internationella ansvarsfördelningen, behöver reformeras för att bättre kunna tjäna mänskligheten. Sverige har en lång tradition av en aktiv FN-politik och måste nu ytterligare skärpa den profilen.
- 20 Sammansättningen i FN:s säkerhetsråd måste spegla dagens världsförhållanden bättre. Inga länder bör ha en permanent plats i säkerhetsrådet och vetorätten bör avskaffas. Arbetet i rådet bör i högre utsträckning präglas av förhandlingar mellan de deltagande länderna och parterna.
- 25 Fysiskt, psykiskt och sexuellt våld, prostitution och trafficking utgör inte bara ett hot mot enskilda utan också mot den nationella och internationella säkerheten. Detta är en viktig del av en feministisk utrikespolitik och där världssamfundet måste agera. Trots att FN definierar sexuellt och könsrelaterat våld i krig som krigsbrott ses fortfarande
- 30 våld i hemmet som en individuell fråga. S-studenter anser att allt våld mot kvinnor, oav-

sett var det sker, är en säkerhetspolitisk fråga och ska därför också aktivt bekämpas.

En annan stor internationell problematik är staters svårigheter att säkra barns trygghet och rättigheter. Barn utnyttjas som soldater i krig, som lågavlönade arbetare och utsätts för sexuella övergrepp. Det är av stor vikt att stater följer FN:s barnkonvention och aktivt arbetar för barns säkerhet såväl i krig som i fredstid. Socialdemokratiska studentförbundet ser FN som den aktör som bör leda det internationella säkerhetsarbetet.

Socialdemokratiska studentförbundet vill att det globala nedrustningsarbetet påskyndas.

10 Ett demokratiskt och jämlikt Europa

Europa är idag ojämlikt, ojämfäst och högerextrema rörelser växer sig allt starkare. Marknaden och åtstrammingspolitiken har fått stå i EU:s fokus på bekostnad av människors välfärd. De största förlorarna är lågavlönade och arbetslösa kvinnor som drabbas särskilt hårt av nedskärningar i offentlig sektor. Socialdemokratiska studentförbundet vill istället sätta människan i centrum i EU:s beslutsfattande, när det tas beslut om investeringar för fler jobb, utbildning och välfärd.

Europeiska unionens fördrag, direktiv och policydokument ska fastslå rätten till arbete, arbetsplatsdemokrati och fackliga rättigheter som strejk och sympatiåtgärder. De ska skydda en verklig rörelsefrihet för människor och stadfästa en solidarisk migrationspolitik. Varje land som vill gå före med en mer ambitiös politik för folkhälsa, miljö, konsumenträtt och djurrätt ska ha den möjligheten. All bestämmanderätt som inte uttryckligen tillkommer unionen ska stanna kvar hos de nationella parlamenten. EU:s institutioner ska underordnas offentlighetsprincipen, och den ökade juridifieringen där EU-domstolen får allt mer inflytande på den politiska maktens bekostnad måste vändas.

Den fria rörligheten är i formell bemärkelse till för alla EU-medborgare att nyttja men i praktiken ojämlig. Privilegium och sociala klyftor avgör vem som kan ta del av och gagnas av den fria rörligheten.

För Sverige har den fria rörligheten av tjänster kommit att innebära att den svenska modellen utmanats. Förutsättningarna för ett fortsatt svenskt EU-medlemskap är avhängigt att den svenska modellen säkerställs – där alla anställda på svensk arbetsmarknad har rätt till kollektivavtalsenliga villkor.

Valutaunionen och europakten är problematiska ur ett demokratiperspektiv eftersom de tvingar länder att föra en likartad ekonomisk politik. Medborgarskapet och den folkliga suveräniteten urholkas. Den gemensamma valutan har också visat sig vara ett ekonomiskt misslyckande. Socialdemokratiska studentförbundet motsätter sig därför ett svenskt medlemskap i EMU och deltagande i europakten.

EU:s handelspolitik ställer krav på ekonomiskt svagare länder att i vissa fall ensidigt öppna sina marknader. Denna politik måste förändras till att istället bejaka och stödja dessa länders uppbyggnad av näringsliv, inklusive ett lokalt och ekologiskt jordbruk. EU ska inte stifta handelsavtal med länder och regioner som begränsar demokratins

överhöghet eller räckvidd. Staternas suveränitet att lagstifta om välfärd, arbetsvillkor, fackliga rättigheter, rättigheter för konsumenter och djur-, miljö- eller hälsoskydd får aldrig utmanas av transnationella företags vinstintressen.

En rättvis biståndspolitik

5 Biståndet är i grunden en solidaritetshandling som syftar till att främja demokrati och motverka fattigdom genom hjälp till självhjälp. Biståndet behövs för att vi lever i en ojämlig värld men får aldrig byggas på underordning. I linje med det ska stödet riktas mot hållbara lösningar, skuldavskrivning och satsningar för jämställdhet. De allra fattigaste och mest utsatta ska prioriteras.

10

Biståndet ska motverka korruption samt vara skilt från handels- och näringspolitiken. Vi ska ställa krav på att skattepengar används till dess avsedda syfte och att det finns god uppföljning. Slutligen måste biståndspolitikerna i allt större grad göras långsiktig och ha mindre fokus på kortsiktig målstyrning.

15 En rättssäker asyl- och flyktingpolitik

Den som förföljs eller förtrycks på grund av kön, sexuell läggning, etnicitet, politiska åsikter eller religiös tillhörighet ska ges ett starkt skydd, det inbegriper även personer som av andra anledningar flyr med fara för sitt liv. Därför ska även internflyktingar omfattas av FN:s flyktingkonvention.

20

Alla stater har ett gemensamt ansvar för världens flyktingar. FN:s flyktingkvoter måste justeras så att varenda människa på flykt erbjuds en fristad. EU bör vara föregångare i detta avseende. Dublinförordningen som slår fast att en flykting ska söka asyl i det första land denne anländer till bör avskaffas och ersättas av en fri asylansökan inom EU-området. Det måste utarbetas lagliga och säkra vägar in i EU-området för asylsökande.

25

30

Familjeåterförening för flyktingar ska underlättas och asylprocessen ska ta större hänsyn till barn- och ungdomars asylskäl samt allmänna situation. Alla flyktingar, inklusive papperslösa, ska garanteras rätten till vård. Dessutom ska alla barn och unga garanteras rätten till allmän skolgång.

Försvaret

35

Grunden i det svenska försvaret ska vara att skydda samhället från kriser och försvara demokrati, fred och mänskliga rättigheter. Säkerhetspolitiken måste vägledas av en helhetssyn, i vilken insikten om den betydelse människors levnadsvillkor har för en långsiktigt hållbar säkerhet är bärande. Sverige måste agera när människovärdet utmanas eller solidariteten brister. Samtidigt får aldrig kampen mot säkerhetspolitiska hot innebära att demokratisk öppenhet, lag och rätt frångås. Sverige ska även i framtiden vara militärt alliansfritt.

40

Socialdemokratiska studentförbundet anser att den svenska säkerhetspolitiken och det svenska totalförsvaret måste vara hela svenska folkets angelägenhet. Socialdemokratiska studentförbundet anser att den svenska säkerhetspolitiken och det svenska totalförsvaret måste vara hela svenska folkets angelägenhet. Våld är främst förtryckarens maktverktyg. Våld har använts och används än idag för att förtrycka den globala arbetarklassen. Genom krig och övervåld splittras arbetarklassen och klasskampen blir sekundär i relation till nationalismens, imperialismens och kapitalets intressen. Därför måste det långsiktiga målet med försvarspolitiken vara en gradvis nedrustning, såväl i Sverige som i resten av världen. Speciellt viktigt är nedrustningen av kärnvapen. Trots att ickevåld ska vara den primära lösningen, kan motstånd i form av våld ibland användas mot förtryckande krafter.

För att säkerställa motståndskraft behövs ett personalförsörjningssystem som bygger på plikt med allmän inskrivningsskyldighet för medborgare över 18 år. Totalförsvaret ska ha den omfattning, det materiel och den beredskap som behövs för att det ska kunna hantera såväl humanitära som militära hot, kriser eller naturkatastrofer.

Sverige ska inte beväpna omvärlden

Den svenska vapenexporten bidrar till att stärka diktaturer och kränka mänskliga rättigheter. Historiska försök att begränsa vapenexport till demokratiska icke krigförande länder har inte fungerat. Visionen om en värld utan krig, där alla är fria och tillförsäkrade sina mänskliga rättigheter är oförenlig med vapenexport. Vapenexporten ska därför förbjudas.

Samhällets omställning

5 Socialdemokratiska studentförbundet anser att det för ett långsiktigt hållbart och solidariskskt samhälle krävs socialdemokratisk politik för omställning. Bara genom att vi börjar använda jordens resurser på ett hållbart sätt kan vi skapa förutsättningar för framtida generationer att leva i välstånd.

10 Kapitalismen som system är inte hållbart vare sig i ett socialt eller ekologiskt perspektiv. En omställning kommer därför att innebära att vi radikalt förändrar dagens produktions- och konsumtionsmönster. Grundläggande i omställningen är en jämlik resursfördelning och ett gemensamt utformande av samhället så att mänskligheten ska kunna leva hållbart.

15 Arbetet för långsiktig hållbarhet är en viktig rättvisefråga. Den rika delen av världen förbrukar betydligt mer naturresurser än den fattiga, men de som drabbas hårdast av miljöförstöring och ett förändrat klimat är världens fattiga. Därför är ansvaret för skapandet av ett hållbart samhälle inte heller jämt fördelat. Det är den rika delen av världen, som historiskt har skapat de största miljöproblemen, som måste genomgå de mest radikala förändringarna och således har det största ansvaret i att ställa om samhället. Kampan för att ställa om till ett hållbart samhälle måste i grunden utmana de samhällsstrukturer som skapat och uppehåller ohållbarheten. Därför är den också en del av en ständigt pågående global klasskamp.

25 Världen behöver en globalt samlande kraft för att driva utvecklingen till ett grönare samhälle. Sociala och ekologiska värden ska ingå som viktiga delar i den globala politiken, vilket utmanar dagens ekonomisk-politiska paradig. Ett aktivt arbete lokalt, nationellt och internationellt krävs för att nå ett hållbart samhälle. Beslut som försämrar möjligheterna att uppnå hållbarhet är därmed inte förenliga med våra värderingar. Denna solidaritet gäller globalt, med nuvarande och kommande generationer.

30 **Den offentliga sektorns roll för omställning**

35 Det offentliga ska vara ett föredöme och ledande i omställningen till ett hållbart samhälle. Politiskt inflytande i offentligt ägda bolag och andra verksamheter ska användas för att påskynda omställningen genom långsiktiga investeringar som främjar hållbarhet. Den offentliga konsumtionen utgör en stor del av Sveriges och de flesta länders ekonomi. Detta gör att det offentliga blir en stark kraft som får genomslag på den aggregerade efterfrågan på marknaden.

En omställning av offentlig sektor globalt skulle därför inte bara fungera som ett gott

exempel utan är avgörande för hela världens möjlighet att ställa om. För att nå en hållbar konsumtion är det även viktigt att det offentliga blir en större del av samhällets totala konsumtion, då den offentliga kan styras mot en effektivare fördelning av jordens resurser, samt premiera producenter som värnar fackliga och mänskliga rättigheter.

5 **Ekonomi och investeringar**

Per definition är samhällets omvandling en gemensam angelägenhet. Den kan inte förverkligas inom ramen för konsumentmakt eller andra individuella val, som starkt påverkas av individernas socioekonomiska kapital. Ansvaret för att skapa ett hållbart samhälle ligger framför allt hos folkvalda församlingar. Regelverk och ekonomiska styrmedel är de metoder som behövs för att en omställning ska vara möjlig. Som ett led i detta vill vi att verksamhetens miljöpåverkan tydligt ska redovisas och internaliseras i produktionskostnaderna.

Både offentlig och privat sektor måste styra om sina investeringar från fossila bränslen. Det offentliga ska driva på omställningen genom att investera, exempelvis i grön infrastruktur och förnybar energi. Det behövs för att driva på omställningen i den snabba takt som är nödvändig för att främja en god ekonomisk hållbarhet. Socialdemokratiska studentförbundet ser inte kärnkraft som en i längden hållbar energikälla, eftersom den till sin natur inte är förnyelsebar.

20 **Forskning och utveckling**

På många sätt finns redan den kunskap och teknik som behövs för en omställning av samhället. Med ett ständigt föränderligt klimat och nya insikter om äldre miljöproblem och upptäckten av nya, är det dock en självklarhet att vi måste satsa på fortsatt forskning och utveckling inom klimat- och miljöområdet. Därför bör forskningen uppmuntras att verka mer tvärvetenskapligt för att inte bara förlita sig på tekniska framsteg.

Det krävs aktiv politik för att omsätta dessa kunskaper och tekniker. En jämlik spridning av kunskap och teknik är viktig för att kunna nå fler och skapa en spridning både mellan länder och samhällsklasser

30

En politik för levande kultur och folkrörelser

5 Kulturerna är till för alla och det fria skapandet är en omistlig del av samhällslivet. I kulturen finns unika värden. Kulturen kan och ska inte mätas utifrån andra värden. Kulturpolitiken ska vara ett led i arbetet för fördjupad demokrati, för att alla ska kunna ta del av kulturen och för rätten till det egna skapandet. Socialdemokratiska studentförbundet ser inte människan som konsument och producent av kultur, utan som utövare av kultur.

10 Konstnärlig frihet är ett måste för att kulturskapandet inte ska hämmas av politisk censur eller krav på kommersiell lönsamhet. De stora kulturella institutionerna har en viktig roll att fylla. Public service ska vara en frizon från censur och kommersialism. Höga egenavgifter till kulturskola, entréavgifter till offentliga museer och allt färre bibliotek, hotar ett kulturellt deltagande på lika villkor och kan leda till ojämlikhet vad avser kulturellt kapital. Människor blir i högre grad beroende av sin köpkraft och

15 bundna till sin bakgrunds kulturella vanor. Kulturpolitiken måste riva de hinder som omgärdar kulturen.

Av de offentliga instanserna är det framför allt kommuner och regioner som verkställer de kulturpolitiska projekten. Vi vill se en aktiv, uppsökande och lokal kulturpolitik. Det ska finnas rum, råd och plats för kultur i alla människors liv.

20

Media har en viktig demokratisk samhällsroll och ska både förmedla information om och granska samhället. Därför är det viktigt med mångfald i svensk media. Public service innehar en särskilt viktig roll i och med sitt uppdrag att garantera medborgare ett brett utbud av program och tillgång till nyheter oavsett bakgrund och förutsättningar. Det är därför av största vikt att public service fortsätter att vara fritt från kommersiella intressen.

25

Den fria konsten

30 För en levande kulturell demokrati behövs ett fritt och fristående kulturliv. Konstnärer ska kunna skapa fritt. Lönsamhetskrav och politisk konformitet kan aldrig bli konstens regelverk. Det ska ges möjligheter till konsten att vara i opposition, att utmana och provocera. Det finns inga motsättningar mellan det smala experimentella och det breda kulturutbudet. De växer ur varandra, och båda behövs för ett levande och växande kulturliv.

35 Det offentliga kulturstödet måste uppmuntra kulturarbetare att tänja på gränserna och uppmuntra utbyte mellan fria grupper och kulturskapare. Etablerade institutioner ska främjas. Om det svenska kulturlivet ska fortleva och växa måste villkoren för kulturar-

betarna förbättras. Projektanställningar, F-skattsedlar och gratisarbete är ett hot mot den trygghet som krävs för ett helt fritt skapande. Det offentliga måste leda utvecklingen mot ett tryggare arbetsliv för kulturarbetare. Avtal och rekommendationer för kulturarbetare ska följas. Samhället måste finna lösningar som ger kulturarbetare betalt för material som sprids digitalt. Oavsett drivkraft kan ingen överleva på gratis arbete i en samhällsordning som bygger på krav på egenförsörjning.

Barn- och ungdomskultur

10 Kulturen hjälper oss att förstå världen och att formas till aktiva subjekt i samhället. Inte minst av denna anledning är barn- och ungdomskulturen viktig att värna.

Skolan och de offentliga kulturinstitutionerna har ett stort ansvar vad gäller barn och ungas kulturella deltagande och skapande. I kulturskolan kan alla barn möta nya uttrycksformer, vidga sina vyer och utveckla sitt eget skapande, oavsett vårdnadshavarnas socioekonomiska förhållanden. Kulturskolan är också en viktig motpol mot den kommersialisering av kulturen som många barn möter.

20 En aktiv kulturpolitik för barn och unga kan inte särskiljas från utbildningspolitiken. De estetiska ämnena måste ges mer utrymme i skolans vardag och utbytet mellan skola och kulturliv behöver utökas. Kulturskolans utbildningar ska breddas och tillgängliggöras för fler barn och ungdomar.

Föreningslivet och folkrörelse

25 I Sverige har föreningslivet spelat en avgörande roll i demokratiseringsprocessen. Folkrörelserna har samlat miljoner människor och lärt ut demokratins grunder. Genom historien har folkrörelserna tillförsäkrat folkflertalet rätten till sin egen berättelse. Därigenom har de kunnat införlivas i vår gemensamma berättelse, som annars hade präglats av de privilegierade gruppernas historieskrivning. Folkrörelser är viktiga aktörer för att beskriva samhällsproblem, men också för att komma på nya lösningar på dessa.

30 I takt med att allt större odemokratiska och främlingsfientliga krafter sprids i Europa blir folkrörelsen en allt viktigare motkraft för kunskapsspridning, tolerans och jämlikhet. Idag är föreningslivet många gånger avhängigt kommuners intresse och ekonomiska bidrag. Det behövs en föreningspolitik som bidrar till ökat engagemang samt till jämlika och rättvisa föreningsanslag.

35 Bland annat genom sitt engagemang i folkbildningen är folkrörelserna centrala för en levande demokrati. Med andra ord är en politik för starka folkrörelser också en politik för en stark demokrati. Stödet till folkrörelserna, också vad gäller lokaler och samlingsplatser, måste öka och bli mer långsiktiga.

40

Idrott

Idrotten är en del av kulturen och en av våra största folkrörelser med stark förankring i Sveriges föreningsliv. Den har dessutom en samhällsförändrande funktion och kan användas för att föra människor samman. Idrotten bidrar även till den svenska folkhälsan.

- 5 Idag är däremot alla barns lika möjlighet till idrott inte en realitet, utan avgörs till stor del av föräldrarnas socioekonomiska ställning. Med mindre skolidrott och ett krympande fritt föreningsliv ökar klyftorna inom idrottandet. Vidare premieras ofta pojkars och mäns idrottande framför flickors och kvinnors idrottande. Idrottens tillgänglighet handlar därtill om jämlikhet utifrån många aspekter. Det förutsätter ett HBTQ-perspektiv, ett antirasistiskt perspektiv samt ett brett synsätt utifrån möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar. Både politiken och idrottsrörelsen har ett ansvar för detta.

- 15 Idrottspolitikerna ska verka för god tillgänglighet, allas deltagande och möjlighet till utveckling. Det handlar även om möjlighet till motion, rekreation och ett rikt friluftsliv. Det allmänna har ett stort ansvar för att tillgången till idrottsanläggningar och rekreationsområden fördelas jämlikt bland befolkningen. Civilsamhället är grunden i det demokratiska samhället, där idrottsrörelsen innefattas, därför ska finansiella medel prioritera den breda idrottsrörelsen framför elitidrotten.

20

Arbete

5 Så länge ekonomin bygger på ett krav på egen försörjning är rätten till ett gott arbete och en jämlik arbetsmarknad avgörande för att alla samhällsmedlemmar ska ha goda förutsättningar och möjligheter i livet. Alla som vill ska ha rätt till ett fast heltidsarbete. Det övergripande målet för jobbpolitiken ska vara full sysselsättning.

10 Facket har som löntagarnas företrädare på arbetsmarknaden en central funktion. Fackföreningarnas styrka är beroende av en hög organisationsgrad. Vi vill att den globala fackföreningsrörelsen stärks och att Sverige aktivt arbetar för att ILO:s konventioner efterlevs av svenska företag, oavsett var i världen deras verksamhet är förlagd. Kollektivavtal ska därför alltid vara den gällande normen för relationen mellan arbetstagare och arbetsgivare.

15 Socialdemokratiska studentförbundet anser att en radikal förkortning av arbetstiden är nödvändig. Ett första steg är att införa 30 timmars arbetsvecka med bibehållen lön som ett steg på vägen mot en jämlik och jämställd arbetsmarknad. En förkortning av veckoarbetstiden gynnar särskilt kvinnodominerade arbetsplatser inom offentlig sektor och innebär även en solidarisk fördelning av såväl arbetsbörda som arbetstillfällen.

20 **En arbetsmarknad för alla**

25 En av de största utmaningarna för att få en jämlik arbetsmarknad är att göra den jämställd. Kvinnors arbete värderas systematiskt lägre än mäns och kvinnor arbetar i stor utsträckning ofrivillig deltid. Socialdemokratiska studentförbundet kräver lika lön för lika och likvärdigt arbete. Löneskillnaderna utifrån kön måste utjämnas både inom och mellan kvinno- och mansdominerade yrken och avskaffa könssegregationen på arbetsmarknaden. Vi vill se en förvärvsfrekvens som är lika mellan könen. Den offentliga sektorn måste vara ett föredöme i jämställdhets- och jämlikhetsarbetet såväl vad gäller lönenivåer och systematiskt arbete mot osakliga löneskillnader.

30 Den strukturellt ojämlika förvärvsfrekvensen mellan personer beroende på bakgrund är oacceptabel och måste motverkas. En arbetsmarknad som segregerar utifrån kontakter och nätverk istället för att bygga på meriter missgynnar underordnade grupper. Med anledning av detta bör normen vara att tjänster utannonseras vid tillsättning.

35 Det behövs därför en arbetsmarknadspolitik som tar en helhetssyn över Arbetsförmedlingens utveckling och kapacitet. Socialdemokratiska studentförbundet vill se ett mottagande av nyanlända där varje individ får det stöd och de verktyg som behövs för att etablera sig i Sverige. Ansvariga myndigheters samverkan bör stödjas och stärkas.

Det ska bli enklare att validera tidigare utbildning och erfarenhet hos den nyanlände och SFI ska kompletteras med kvalificerad och erfarenhetsanpassad praktik. Myndigheter måste tillhandahålla lättillgänglig information till alla.

Arbetsrätt och arbetsmiljö

- 5 Grunden för all anställning ska vara tillsvidareanställning. Andra former av anställning, inklusive uthyrning av arbetskraft, bör endast förekomma i undantagsfall. Erfarenheten visar att lagstiftning på det här området enkelt kan kringgå av oseriösa arbetsgivare. Därför behöver fackföreningarnas möjlighet att säkra trygga anställningsformer stärkas.
- 10 En god arbetsmiljö förutsätter en trygg anställning och att löntagarna får ut en rättvis del av produktionsresultatet och har medbestämmande på arbetsplatsen. Arbetsmiljön ska präglas av jämlikhet och jämställdhet och risken för ohälsa och olycksfall ska minimeras. En hög andel av de flesta människors tid tillbringas i lönearbete. Därför är forskning om arbetsmiljön ytterst angelägen. I enlighet med det bör ett statligt eller statligt
- 15 finansierat institut för arbetsmiljöforskning inrättas.

- Ingen ska behöva slita ut sig i arbetet. Fullgod rehabilitering och samhälleligt stöd ska finnas både för de som kan och de som inte kan komma tillbaka till arbetslivet. Rehabiliteringsstöd och företagshälsovård måste finnas att tillgå för samtliga arbetstagare. Det ska vara möjligt att vara deltidssjukskriven mer flexibelt än i dag. Företagshälsovården har en viktig hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande uppgift som måste bli mer framträdande i arbetslivet. Det ekonomiska ansvaret för rehabilitering och vård för skador och sjukdomar som uppkommit under arbetstid ska åvila arbetsgivaren, liksom ansvar att vid behov förändra arbetsuppgifterna för den enskilde. Karensdagen i sjukförsäkringen ska avskaffas. Den bortre gränsen i sjukförsäkringen bör tas bort.
- 20
- 25

En trygg och inkluderande a-kassa

- Syftet med en inkluderande arbetslöshetsförsäkring (a-kassa) med höga ersättningsnivåer är att säkra de anställdas ekonomiska trygghet vid eventuell uppsägning samt att främja omställning på arbetsmarknaden. En a-kassa med höga ersättningsnivåer innebär att den som är arbetslös kan söka relevanta jobb i förhållande till erfarenhet och önskemål istället för att tvingas ta ett arbete under den anställdes kompetensnivå eller med lägre lön och sämre villkor. På så vis kan inte löner och villkor pressas ned. Liksom minskad arbetslöshet, leder således även en trygg och inkluderande a-kassa till bättre arbetsvillkor och rättvisa löner för de som är i arbete.
- 30
- 35

- För att fler ska kunna erhålla ett fullgott försäkringskydd behöver det bli enklare att kvalificera sig för a-kassan och taken vad gäller ersättningsnivån behöver höjas. Studier ska kvalificera för a-kassa och vid långvarig arbetslöshet ska ersättning betalas ut även för den som väljer att studera. Avgifterna för att få vara med i en a-kassa måste bli lägre.
- 40

En hållbar ekonomisk politik

5 Den ekonomiska politiken ska syfta till en jämlik fördelning av samhällets resurser, full sysselsättning och en hållbar social och ekologisk utveckling. Demokratien ska alltid överordnas marknadens intressen, och kapitalismens globalisering nödvändiggör en ekonomisk politik även utanför nationalstatens ramar.

10 Den resurseffektivisering som uppnåtts genom teknisk utveckling har ätit upp av ökad efterfrågan och konsumtion. Ekonomisk tillväxt kan inte frikopplas från dess sociala och ekologiska effekter. Ekonomisk tillväxt skapar inte av sig självt ett välmående samhälle, för detta krävs fördelningspolitik och ökad jämlikhet. Socialdemokratiska studentförbundet är därför kritiskt till ekonomisk tillväxt som främsta mål. I stället förordar vi en god ekonomisk utveckling, där social och ekologisk hållbarhet sätts främst. Ekonomisk tillväxt kan dock krävas regionalt och i vissa sektorer av ekonomin, i exempelvis uppbyggnaden av nya branscher och för att bekämpa fattigdom.

Finanspolitik

20 Finanspolitiken ska aktivt verka för att stabilisera ekonomin vid konjunktursvängningar, vilket motiverar ett mål om balans över en konjunkturcykel i de offentliga budgetarna. Däremot är ett system med utgiftstak ett hinder för nödvändiga investeringar. För att öka de offentliga investeringarna ska staten upprätta en separat investeringsbudget med ökade möjligheter för lånefinansiering.

25 Den svällande, relativt oreglerade och obeskattade finanssektorn för med sig stora risker för samhället och den ekonomiska utvecklingen. Det är allvarligt. Finanssektorn måste underställas demokratisk kontroll och beskattas mer. Dess verksamhet måste i hög grad komma den reala ekonomin till del. Bankernas verksamhet bör uppdelas i olika legalt och ekonomiskt självständiga enheter – å ena sidan en för betalningsförmedling och in- och utlåning och å andra sidan enheter för kapitalinvesteringar och förvaltning av finansiella instrument.

30 Genom uppdelning av bankernas verksamhet och ökad kontroll och beskattning av finanssektorn kan den privata skuldsättningen i ekonomin minska. Det skulle göra hushållen mindre sårbara vid kraftiga konjunktursvängningar.

35 De samhällsekonomiska modellerna tar inte tillräcklig hänsyn till hållbarhetsaspekter och långsiktighet. Vikten av kostnadseffektivitet överdrivs och motverkar arbetet att nå övergripande såväl ekonomiska som sociala och ekologiska samhällsmål. Att finanspolitikens beslutsunderlag utformas i syfte att nå dessa övergripande målsättningar är av-

görande för framtida generationers välbefinnande.

Penningpolitik

5 Riksbanken ska verka för en låg och stabil inflation och för uppfyllandet av målen för den allmänna ekonomiska politiken, vilket inkluderar en hög sysselsättning. Inflationens målet har i praktiken helt överordnats som målsättning för penningpolitiken och inflationen har under en längre tid legat under målet. Det har påverkat sysselsättningsgraden negativt. Socialdemokratiska studentförbundet anser därför att det i Riksbankens uppdrag bör införas ett sysselsättningsmål som ges likvärdig prioritet som inflationsmålet.

10 Uppdraget till Riksbanken bör förtydligas i linje med detta, så att penningpolitiken kan verka för en högre sysselsättning genom en aktiv stabiliseringspolitik samtidigt som inflationen ska hållas kring inflationsmålet.

15 Riksbanken ska även ställas under starkare demokratisk kontroll. Framförallt bör ansvarsfördelningen mellan Riksdagen och Riksbanken förtydligas på så sätt att beslutandemakten i att precisera inflations- och sysselsättningsmålet ska ligga hos Riksdagen, medan Riksbankens uppdrag som självständig myndighet ska vara att uppnå de demokratiskt beslutade och preciserade målen för penningpolitiken.”

20

Skatter

25 Socialdemokratiska studentförbundet förespråkar ett likformigt och progressivt skattesystem enligt principen av var och en efter förmåga – åt var och en efter behov, där fördelningsspolitiken är grundpelaren. Skattenivåerna ska avgöras av ambitionerna för välfärd, sysselsättning och hållbarhet, inte tvärtom. Men skatteuttaget är inte bara ett sätt att få in resurser till offentliga utgifter och investeringar. Skattesystemet kan också skapa goda ekonomiska incitament och aktivt bidra till en hållbar utveckling. Kapital, finansiella transaktioner, fastigheter, konsumtion och miljöskadlig verksamhet är underbeskattat. Det behövs en skattereform utgående från dessa insikter.

30

En välfärd för alla

5 En stark välfärd är ett kraftfullt verktyg för att öka människors frihet och jämlikhet. Inom välfärdens ram ryms sådana verksamheter som vi valt att styra demokratiskt och finansiera solidariskt, via ett omfördelande skattesystem. Välfärden ska baseras på principen av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.

10 De skattemedel som tillförs välfärden ska användas i välfärden till det de är avsedda för, därför anser Socialdemokratiska studentförbundet att skattemedel avsedda för välfärds-
tjänster aldrig få tas ut som vinst. Välfärdstjänsterna ska fördelas efter behov. Satsningar på välfärden är investeringar i mänskliga resurser. Den ger nyttigheter men ställer också krav. Den ska omfatta alla, oavsett inkomst. Välfärden erbjuds på så vis solidariskt till alla. Kvaliteten i välfärden får aldrig styras av producenters intresse av egen vinst.

15 **Verksamhet, styrning och finansiering**

20 Det allmänna ska ansvara för att en likvärdig och offentlig välfärd tillhandahålls i hela landet. Välfärden ska vara demokratiskt organiserad och drivas utan vinstintresse. Vinstintresset i välfärden leder till att kvaliteten försämras på samhällsnivå, eftersom kortsiktig lönsamhet premieras framför kvalitet. På sikt bör de vinstdrivande alternativen fasas ut. Alla aktörer inom välfärden ska följa samma regelverk angående bemanning, kvalitet och insyn. Den som bedriver välfärdsverksamhet ska inte kunna välja bort elever, patienter eller vårdtagare. En medborgares behov får aldrig stå tillbaka för ekonomiska intressen. Socialdemokratiska studentförbundet vill på sikt se en välfärd driven endast av offentliga aktörer.

25 Företagsekonomiska styrningslogiker såsom New Public Management har gjort välfärden till en marknad och medborgare till kunder. Styrdokument och effektivitetsplaner tar ifrån de professionella yrkesutövarna inom välfärden rätten att utföra kvalificerat och rättssäkert arbete. Välfärden är ingen marknad och ska därför inte styras som en.

30 **Bostäder och samhällsplanering**

35 Var och hur människor bor påverkar både individers liv och de gemensamma möjligheterna att motverka segregation och klyftor i samhället. Det offentliga måste därför föra en aktiv bostadspolitik präglad av långsiktighet och hållbarhet oavsett bostadsform. Därför ska det offentliga ges mer utrymme att bedriva aktiv bostadspolitik och främja byggandet av nya bostäder. En bra bostad är en rättighet.

5 Samhällsplanering ska aktivt främja jämlikhet, hållbarhet och demokrati och ska därför utgå från ett klass- och jämställdhetsperspektiv. Tillgången till offentliga platser är en demokratifråga. En välfärd för alla kräver en god samhällsplanering som aktivt främjar jämlikhet och hållbarhet i hela landet. Landsbygden ska garanteras god samhällsservice och infrastruktur.

10 Socialdemokratiska studentförbundet kämpar för infrastruktuursatsningar som inte leder till en fortsatt inlåsning i bilsamhället. I städer ska gång, cykel och kollektivtrafik vara norm och biltransport betraktas som undantag. Samhället bör planeras så att långa transporter i möjligaste mån undviks. Kollektivtrafiken bör vara solidariskt finansierad och tillgänglig för alla.

Socialförsäkringar

15 Socialförsäkringssystemet är en grundbult i den svenska välfärden. Socialförsäkringarna byggs av en idé om omfördelning och om inkomstbortfallsprincipen. De ska vara generella och möjliggöra alla människors självständighet och delaktighet i samhället. Idag finns det risk att inkomstbortfallsprincipen hotas vid låga försäkringstak. Det försämrade inkomstskyddet det innebär gör att människor söker sig till privata försäkringar, vilket i sin tur hotar generaliteten i socialförsäkringarna.

20 En stor del av försäkringssystemen baseras idag på löntagares behov och rättigheter. I detta uppstår problem för grupper i samhället som står utanför arbetsmarknaden. Socialförsäkringssystemet måste även ge ett fullgott och allmänt skydd för dessa grupper.

25 Alla ska ha rätt till en trygg ålderdom och en fullgod pension. Men det nuvarande svenska pensionssystemet bygger på att arbetare och tjänstemän kan arbeta lika långt upp i åren, att män och kvinnor har ett jämlikt liv, såväl på arbetet som på fritiden. Verkligheten ser annorlunda ut. Kvinnor har i genomsnitt lägre lön än män, arbetar oftare ofrivilligt deltid och tar ut en majoritet av föräldraförsäkringen. Arbetarna kan på grund av ofta fysiskt påfrestande arbetsuppgifter sällan arbeta lika länge som högre tjänstemän. Allt detta påverkar pensionen. Andra grupper i samhället som riskerar låg pension är exempelvis de som varit långtidssjukskrivna eller flyttat till Sverige i vuxen ålder. En förändring av dagens pensionssystem är därför nödvändig.

35 För att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden och underlätta arbetet mot löneskillnader mellan könen ska föräldraförsäkringen individualiseras. Det är en av de viktigaste reformerna för en jämställd arbetsmarknad samtidigt som den motverkar konservativa könsstereotypa förställningar om föräldraskapet.

Jämlik hälsa

40 Personer från socioekonomiskt utsatta grupper drabbas i högre utsträckning av ohälsa och lever i genomsnitt ett kortare liv än personer från socioekonomiskt privilegierade grupper. För jämlik hälsa vill vi se en välfinansierad offentligt organiserad vård och omsorg som är likvärdig för alla, drivs utan vinstintresse, med god personaltäthet och

har en hög grad av patientinflytande. Tandvård och åtgärder mot synfel ska ingå i den allmänna sjukförsäkringen. För en mer jämlik och jämställd hälsa är även ett aktivt folkhälsoarbete av största vikt.

- 5 Hälsa är en fråga om klass, men också om kön, då män generellt erhåller en bättre vård än kvinnor. Forskning och samhälle utgår från mannen som norm där kvinnors ohälsa osynliggörs och tabubeläggs. Därför måste forskning på sjukdomar som endast drabbar kvinnor prioriteras. Även psykisk ohälsa är ojämnt fördelad bland befolkningen. Psykisk ohälsa hos utsatta grupper ska prioriteras och vara föremål för aktivt förebyggande arbete.

10

Vi vill se ökade satsningar på reproduktiv hälsa och fria preventivmedel. Dagens abortlagstiftning måste värnas, och utvecklas

- 15 Grundläggande för välfärdssamhället är att den som behöver ska ha rätt till social omsorg. Personlig assistans möjliggör ett självständigt och rikt liv för personer med funktionsnedsättning. Rätten till assistans bör innefatta fler än den gör idag och det måste finnas möjlighet till individuella lösningar för assistans såväl på fritiden som i arbetet.

- 20 Alla ska ha rätt till en trygg ålderdom. Omsorgen ska utgå från individens materiella, fysiska och sociala behov och förutsättningar. Vi anser att äldres rättigheter att välja typ av omsorg och serviceinsatser ska stärkas.

Skola och utbildning

- 25 Kunskap är makt och utbildning är en rättighet. Skolan har både ett demokrati- och ett kunskapsuppdrag. Den bör vara en plats där människor med olika bakgrund möts. Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag och ska motverka klassamhället genom att bidra till att ge människor lika möjligheter oavsett livssituation och bakgrund.

- 30 Alla ska erbjudas en likvärdig och god utbildning oavsett bostadsort, bakgrund eller förutsättning. Idag finns en stor variation i kvalitet mellan olika skolor. Socialdemokratiska studentförbundet anser att skolan på sikt bör förstatligas.

Det fria skolvalet har lett till ökad segregation med stark social snedrekrytering till grundskola och gymnasium och måste därför avskaffas.

- 35 För att uppnå sitt kunskapsuppdrag måste den offentliga skolan bli mer öppen för pedagogisk förnyelse och utveckling. Det behövs ett brett spektrum av olika pedagogiska former och utbildningsmetoder i skolan för att varje elevs behov ska kunna mötas. Centralt är att skolan arbetar med källkritik och betonar vikten av ett aktivt ifrågasättande, inte minst mot maktstrukturer.

40

Betygsskalan bör vara tvågradig och tillämpas från och med årskurs åtta. Inga ordningsbetyg ska förekomma. Gymnasieskolan ska vara obligatorisk. Den ökande uppdelningen mellan studieförberedande och yrkesförberedande program är allvarlig – alla gymnasieprogram ska vara behörighetsgrundande till högskola och universitetet.

45

Särskolan är i behov av utveckling. Alla elever ska ha rätt till det stöd som möjliggör en skolgång. Majoriteten av alla elever med behov av särskilt stöd ska få det i samband med undervisning via den ordinarie skolformen.

- 5 Den högre utbildningen har en avgörande roll i utvecklingen mot ett jämlikt samhälle. Kunskap ger makt och alla människor måste därför ha rätt till samhällets samlade kunskap. Samhället måste se till att denna kunskap förmedlas jämlikt. Bildning och utbildning leder oss till kunskap som ger oss möjlighet att syna och förändra de maktstrukturer, sprungna ur kapitalismen och patriarkatet, som påverkar våra liv. För Socialdemokratiska studentförbundets åsikter om den högre utbildningen – se separat Högskolepolitiskt program.
- 10

En väl fungerande SFI-undervisning är en viktig del i underlättandet av etablering i Sverige. Undervisningen ska anpassas efter elevens förkunskaper och erfarenheter.

15

Rättspolitik

5 Alla människor ska känna trygghet såväl i det offentliga som det privata rummet. Det är därför viktigt med ett legitimt rättsväsende som inger tillförlitlighet. Därför måste alla människor oavsett kön, sexualitet, religiös tillhörighet, politisk åsikt och etnicitet garanteras lagskydd och behandlas efter likhetsprincipen.

10 Ett ojämlikt samhälle föder brottslighet och leder till att vissa grupper och individer utsätts för större risker att drabbas av och dras till kriminalitet än andra. Samtidigt vänder sig Socialdemokratiska studentförbundet mot att detta resonemang oftast endast inbegriper brottslighet som i högre grad begås av socialt och ekonomiskt utsatta. För lika sant som att ekonomisk desperation och social utslagning kan leda till vissa brott är det att makt och ekonomiskt överflöd kan leda till kriminalitet.

15 Den ekonomiska brottsligheten som varje år undandrar det gemensamma enorma summor begås i regel av individer eller grupper med makt och goda socioekonomiska förutsättningar. Även den omfattande illegala miljöpåverkan såväl lokalt som globalt sker i regel för ekonomisk vinnings skull.

20 En politik för jämlikhet, goda livsvillkor, solidaritet och frihet och mot maktmissbruk är också den bästa brottsförebyggande politiken.

Mäns våld mot kvinnor

25 Mäns psykiska, fysiska och sexuella våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av patriarkatet. Hotet om våld är alltid närvarande och begränsar alla kvinnors liv. Våldets syfte är att förtrycka, kontrollera och ha makt över kvinnors liv i det offentliga och i hemmet. Därför måste kvinnors sociala och ekonomiska frihet öka, för att skapa större möjligheter att undkomma våldet. Våld mot kvinnor är ett samhällsproblem som behöver samhällslösningar.

30 Målet är att våld och våldtäkt ska upphöra. För det krävs ett aktivt och förebyggande jämställdhetsarbete på samhällets alla nivåer, inte minst på arbetsmarknaden, inom välfärden, skolan och rättsväsendet. Lagstiftningsmässigt behövs en samtyckeslag som i normerande syfte klargör att sex endast får ske efter ömsesidigt godkännande. Stödet till kvinno- och tjejjourer måste öka.

35 Handel med kvinnors kroppar är en av världens största organiserade brottsliga verksamheter. En sexköpslag efter svensk modell bör förespråkas i internationella sammanhang och den svenska sexköpslagen ska utökas och även gälla sexköp utomlands.

Kriminalvården och polisen

5 Kriminalvården ska syfta till att rehabilitera den enskilde som begått ett brott och till att minska brottsligheten i samhället. Påföljden ska anpassas till den individ som begått ett brott med utgångspunkt i hur hen bäst kan rehabiliteras.

10 Fängelse är en ineffektiv rehabiliteringsmetod och bör användas som sista utväg. I stället ska vård och behandling utgöra grunden i kriminalvården, och alla intagna ska tillförsäkras en meningsfull tillvaro. Vidare behöver stödet vid övergång från anstalt till frihet förbättras.

15 Brottslighet på grund av psykisk sjukdom eller missbruk ska i första hand bemötas med vård, inte med allmänt frihetsberövande. Livstidsstraffet ska avskaffas och häktetiderna måste begränsas. Det nuvarande svenska förfarandet med obegränsade häktningstider är en fara för rättssäkerheten.

20 Vid brott mot personlig säkerhet ska inte bara förövarens rättsäkerhet beaktas, utan även den som utsatts för brottet. Det gäller inte minst vid mäns våld och sexuella våld mot kvinnor och vid hatbrott och brott mot barn och andra utsatta grupper.

För att polisen ska kunna arbeta brottsförebyggande och nära människor krävs att poliskåren speglar samhällets mångfald. Polisen möter människor från alla delar av vårt samhälle och ska klara höga krav på bemötande och professionalitet.

25 Polisen och Säkerhetspolisen har under lång tid agerat otillräckligt gentemot högerextrema organisationer, och den brottslighet de utför och det hot de utgör, både mot enskilda och mot demokratin. Det måste ändras.

Integritet

30 Bekämpandet av brott ställs ofta mot rätten att skyddas mot integritetsinskränkning. Den ökade övervakningen från både privat och offentligt håll är allvarlig. Rättsväsendet måste finna ett sätt att arbeta utan att integriteten kränks för icke brottsmisstänkta. Lagstiftningen måste skärpas angående den privata registreringen av individer, som ofta sker i kommersiellt syfte.

Juridiken och politiken

35 Det är en grundläggande demokratisk princip att de som har makten att stifta lagar ska tillsättas och kunna avsättas i allmänna val. Med insikten om att moralen är en social konstruktion är det självklart att de som stiftar lagar ska vara av folket valda. Politiska frågor avgörs av folkvalda, inte av jurister. Men när allt fler beslut fattas i domstol istället för i parlamentariska församlingar tilltar juridifieringen i samhället. Domstolarna ska
40 tolka lagen, inte stifta den.